

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2-40

Pentru România și
străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 760.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrianyi Nrul 1 a.

INȘERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fl.

Manuscrisurile nu se ia-
napoiază.

Efectele superficialității

de dr. Cassiu Maniu

Superficialitatea epocelor căzute, — în cari numai vânatoarea după delicii mai nutrește solidaritatea între oameni — a fost totdeauna pricina degenerațiunii societăților.

Dar efectul ei cel mai zguditor — căci atinge proporțiile nemăsuratului — este când această superficialitate s'a înrădăcinat în sisteme politice, în ocărnuirea politică și când ea poate aduce cu sine ruina a celor milioane de familii, ba chiar disoluțiunea unui complex întreg de stat. Exemplul cel mai apropiat ni-l oferă stările noastre publice, în cari s'a erijat ca maximă suverană terfelirea și confuzia a tot tărâmul noțiunilor noastre despre înțelesul și necesitatea respectării *indefectibile* a instituțiilor de drept politic constituțional.

În urma obiceiurilor păcătoase a presei mari ungurești de a lua în deșert tot ce asigură libertatea politică a majorității cetățenilor azi s'a înstăpănit o gretoasă confuzie de noțiuni politice chiar în capetele ungușilor dela cârmă. Într-o atât de înspăimântătoare măsură, încât numai o mare catastrofă poate aduce lumină în labirintul de abuz de sentimente, de idei și de cuvinte ce s'au încetățenit în mentalitatea chiar acelor incredințați cu o mai adâncă înțelegere și punere în practică a ideilor din cari au purces toată viața libertății politice — zise — constituționale.

Presă ungurească este singură în felul său în lumea civilizată, care și-a făcut un principiu de viață din terfelirea libertăților politice. Ea singură va constitui execrabilă pildă în istorie, că la ce infern se poate scobori un om modern, dacă și-a vândut condeii în slujba unor tendințe ce exclud spiritul libertății, egalității și frățietății.

Această presă mizerabilă și coruptă a deprins poporul ungurec cu modul său de azi superficial, greoi și neprevăzător de gândire, Presă aceasta ungurească infectă a săpat groapa adevăratei fericiri a patriei prin formula sa campanie îndreptată contra tuturor ce înțeleg așa cum trebuie ce va să însemne adevărată viață publică constituțională în care fiecare cetățean are dreptul ocrotirii și desvoltării drepturilor inviolabile ale vieții și progresului său personal și a națiunii în care s'a născut, în care trăiește, în care trebuie să-și desfășoare puterile sale.

Presă aceasta ungurească, pe care numai interesul egoist o leagă de interesele patriei noastre comune este atât de lipsită de ultimele resturi de conștiință încât nici în ora a doua sprezecea nu își dă seama că azi viața publică a țării a dat jaliment cu privire la înțelegerea garanțiilor unei vieți strict constituționale. Tu, presă ungurească coruptă! când îți vei da seama de tot, ce ai păcătuit față de însuș poporul tău ungurec?! Nu vezi că el nu mai are simț de a-și înțelege nici chiar mult, laudatele drepturi publice ungurești, când suferă ca parlamentul — din care a scos naționalitățile — să nu mai reprezinte o putere

suverană ci să lucreze numai tot spre degradarea instituțiunii parlamentarismului?! Nu vezi că un astfel de parlament caricatură nu poate sta sub paladiul dreptului imunității, fiindcă s'a abatut dela înțelegerea adevăratelor lipsuri ce urmează din ideile libertății, egalității și fraternității între cetățeni?! Presă superficială ungurească, Tu care Te inspiri din nesimțirea Tu regretabilă, pentru durerile reale ale țării acesteia când vei fi obiectivă și emancipată de sub egoismul și îngustimea dukului ca să vezi și simți înști că ce imprudență scelerată este a batjocori și a terfelii înaltele idei de libertate politică, și cât de curând se răsbună păcatul altoirii superficialității în straturile largi ale unui popor în materie politică!

Incercați acum voi ziare mari și sfătoase ungurești a repara golul ce l-ați săpat în conștiința publică a ungușilor cu privire la dreptul imunității deputaților, la libertatea electorală, la libertatea presei, la libertatea culturi și civilizațiunii popoarelor, pe cari toate le ați luat în deșert bagatelizându-le și murdărindu-le cu condeiele voastre vândute unei cauze in juste și abjecte!

Dar e de prevăzut că spiritele ignoranței pe cari le-ați evocat din groapa lor, voi nici când nu veți avea putere a le în-lănțui și poate că vor țări cu sine în groapă și pe voi evocatorii și pe victima lor. Fără ca cineva să mai aibă compătimire pentru atari *patroni ai întunerecului*.

Iași și Galați

— Două serbări naționale —

de dr. Horia Petra-Petrescu
(Sfârșit).

Astfel cei ce vor asculta de glasul de chemare, vor putea să participe la Iași și la desvălirea statuei lui *Kogălniceanu*.

Într'un singur articol de jurnal nu se poate trata întreagă însemnătatea personalităților acestora marcante din trecutul nostru apropiat, rămâne numai să se accentueze marea importanță a momentului*).

Programul serbărilor din Iași e cunoscut din jurnale. Va lua parte regele Carol cu întreaga familie regală, vor fi de față toți miniștrii țării românești și tot ce sufletul românesc are mai select în România.

Ar fi rușine ea noi să nu fim reprezentați după cuviință. De aceea facem apel ca să participe cât mai mulți la aceste sărbători mărețe.

Al doilea prilej de sărbătoare ni-se dă duminică în 9—22 oct. În Galați se va desvăli monumentul lui *Eminescu*.

Să mai spunem cine a fost *Eminescu*? Nu se află pe buzele tuturor răspunsul? Nu am în-

chis în sufletele noastre acest nume, dând toată cinstea ce se cuvine unui spirit mare, care a suferit, răscumpărându-și astfel gloria nemuritoare de a fi scriitorul iubit al unui neam întreg? Cine n'a cetit ce a scris el? Dela „Luceafărul” lui până la aceea dumnezeiască poveste: „Făt frumos din lacrimă”?

La serbările din București, din săptămânile trecute, îmi povestea un funcționar al „Academiei Române”, plin de entuziasm, de pelerinagiul ardelenilor și al bucovinenilor la manuscrisele lui *Eminescu*, în biblioteca „academică”.

„Să fi văzut cu ce evlavie se uitau preoții și învățătorii aceștia, cu nevestele lor, la manuscrisele lui”, îmi spunea cu elan prietinel meu. „Hărțile acelea le considerau drept niște moaște sfinte. Ceteai în ochii lor înflăcărați gândul: avem mare moroc, că ne-a fost dat să vedem paginile astea, pe cari a stat aplecat odată unul din cei buni ai noștri”.

Nu râdeți, voi, snobi lipsiți de idealuri, voi, cari alergați în goană nebună printr'un muzeu cultural, căci „n'are ce să vă spună”, nu zeflemisiți simțimintele acestea, căci este vrednic de dispreț acela, care nu se poate entuziasma, pentru care o foaie de hârtie este numai o biată foaie de hârtie, fle scris pe ea ori și ce. (Să fim în clar: nu fetișism; dar cinstea cuvenită!)

Dacă veți râde, voi, stâlpi de cafea și tineri îmbăcșiți de idei hipermoderne, de privirile astea curate ale preoților și învățătorilor noștri, desigur veți izbucni în hohot, auzind alt amănunt. Iată-l: (I-am cetit în „Neamul românesc” al dlui Iorga).

Cu ocazia serbărilor „Ligei” s'a întâlnit un bucureștean, care relatează faptul în gazeta menționată, cu câțiva bucovineni excursioniști. Aceștia l-au rugat să le arate una-alta, iar bucureșteanul, le-a îndeplinit bucuros rugarea. Intre multe altele i-a condus — fiind rugat de ei — și la cimitirul *Belu*, unde e înmormântat, dupăcum se știe, *Eminescu*.

Câtva timp au stat fără de a spune o vorbă călătorii noștri. Apoi, căutându-se cu ochii, ca la un semn dat, au început să țină *prohodul*.

Dar e prea interesant episodul, decât să nu fie citat în simplitatea lui frumoasă, așa, cum îl descrie dl *Mihai Ciupagea* (acesta este numele bucureșteanului):

„Cu multă evlavie s'au apropiat de mormânt, și, cetind inscripția... deodată, inspirați par'că de o putere minunată, îi văzui pe toți cu palăriile în mână: preotul începuse *prohodul*, secundat de diaconul *Grigore*.

Și ce *prohod* frumos! Mărturisesc sincer, că în viața mea n'am ascultat mai cu drag o slujbă bisericească decât atunci, când eram noi șase împrejurul mușuroiului de pământ, care acopere rămășițele celui care a fost *Eminescu*.

Cu câtă sfântenie și credință cântau ei *prohodul*! La Ierusalim. pe mormântul lui *Hristos*, nu l-ar fi cântat cu atâta patimă ca pe acesta.

Nu știu cum a mai fost: am auzit la urmă „veșnica pomenire”, și par'că mă deșteptam dintr'un somn lung cu visuri frumoase. („Neamul românesc literar”, a. III, Nr. 34—5).

*). Cine vrea să citească un minunat discurs, rostit la Acad. Rom., în 1891, să citească discursul lui *Mihail Kogălniceanu* în fața suveranilor. (Bibl. Soc. Nr. 25).

Scandalul reînvie

De câteva zile d. dr. Nicolae Oncu s'a reîntors din vilegiatură. Imediat organul de publicitate al comanditei din Arad a și re-inceput atacurile sale murdare împotriva membrilor comitetului național. „Tribuna zilelor noastre” caută din nou cearta cu lumânarea. Provoacă din nou războiul intern.

Suntem în toiul luptei extraparlamentare a partidului național român. Comitetul executiv al acestui partid aranjează una după alta mărețele adunări populare spre a face cea mai întinsă propagandă programului național, spre a strânge rândurile partidului, spre a vindeca ranele tăiate în corpul național prin nefericita disidență a comanditarilor arădani. Este chiar foarte probabil, ca parlamentul să fie dizolvat și peste noapte să ne trezim cu necesitatea de a intra într-o nouă luptă electorală.

Era evident, că în această situațiune „Tribuna zilelor noastre” trebuie să-și îndeplinească chemarea de a produce zizanie și ceartă, de a măscări pe conducătorii naționali, ca să pregătească astfel terenul pentru închegarea noastră națională, pentru izbânda în eventuala luptă electorală.

Iată într'adevăr chipul, cum organul comanditarilor din Arad crede a putea servi mai bine acestei îndatoriri. În primul de azi al acestei nefericite foi cetim următoarele erupțiuni edificatoare:

„Chestiunea deosebirii de credință a elementelor grupate în jurul ziarului nostru, de judecata tulbure a unor fruntași înțelepți la conducerea autorizată a partidului-

„Domnișii șefi și subșefi cu brevetul în regulă.

„Iată cea mai potrivită ocazie, când această teză predilectă a organului autorizat poate fi dusă la triumf. Lucrul e atât de evident, încât suntem siguri, că în cel mai scurt timp „Românul” va publica o serie de articole magistrale din peana distinsă a dlui Teodor Mihali, în cari șeful clubului parlamentar va dovedi cu aparatul logic și cu cumpătul diplomatic atât de necesar unui ilustru conducător de neam, că părerile dlui Goga sunt înjghebări fără rost ce se frâng neputincioase în fața judecății mature a unui șef de partid.

„Această operație nimicitoare are s'o săvârșească, firește și d. Cicso-Pop, alt ilustru bărbat și neprețuit gânditor politic, deasemenea dlui Suciu, Goldiș și alți pensionari simpatici.

„Celebra operă dela Brașov eșită din călimara de specialist a doctorului Vaida.

„Această tăcere placidă (tăcerea noastră N. R.) are o asemănare primejdioasă cu mutismul somnului de după masă, cu pacea netulburată, pe care și-o reclamă digestia...

„Trebuia creiat titlul de existență pentru un nou organ de publicitate cu case proprii și cu regie vastă, cu directori și vicedirectori, cu organizatori și maiordomi...

„D. Vasile Goldiș, acest apologet al lui Șeghescu și naționalist de legea nouă, înzestrat cu o falșitate sufletească patentă...

„Oameni destui s'au întâlnit, cari au fost orbiți în treacăt de jonglerile comedian-tului.

„Treceți, vă rugăm, pe aici prin Arad: o să vedeți un palat somptuos pentru care s'au cheltuit sute de mii (!), cu aranjamentul unei străluciri ciocoiești și o să înțelegeți degrabă cu câtă abnegațiune lucrează acești iluștri șefi ai poporului nostru chinuit de tradiționala lui sărăcie apostoli-cească.”

Am reprodus aci părțile mai marcante din acest nou exercițiu de stil al literaților dela „Tribuna zilelor noastre”. Apucătura păcătoasă însă nu prinde. Pentru noi toată chestiunea e terminată. Cel puțin până atunci, până când vom prinde convingerea că lucrarea de destrămarea a comanditarilor din Arad începe să fie iar primejdioasă intereselor noastre naționale. Nu vedem acum primejdia aceasta, deoarece marele public românesc, partea covârșitoare a partidului nostru național a făcut însuși selecțiunea trebuitoare între bine și rău. Seria nesfârșită a adunărilor noastre populare a dat satisfacție deplină comitetului nostru național și șefilor politici ai partidului nostru. Opinia publică sănătoasă a neamului nostru ne oprește dela acest soi de hărțuială țigănească. Ne mărginim deci, pur și simplu, a denunța acestei opinii publice noua ieșire a comanditarilor și conliturgisorilor urgisiți și — trecem înainte la împlinirea datorințelor noastre naționale.

Programul definitiv al serbărilor din Iași

I. Duminecă 25 sept. ora 4.30 p. m.

Sosirea M. S. Regelui, M. S. Regina, A. S. R. Principele Ferdinand, A. S. R. Principesa Maria, A. S. R. Principele Carol, A. S. R. Principesa Elisabeta.

Toți d-nii profesori sunt rugați a veni la gară, în ținută de ceremonie, pentru întâmpinarea familiei regale și princiare.

II. Luni 26 septembrie ora 5 p. m.

Sedința de orientare la care vor lua parte toți delegații streini și români, împreună cu d-nii profesori universitari, în aula universității.

III. Marți 27 septembrie ora 10 dimineața.

La Teatrul Național. Prezentarea felicitărilor și adreselor delegaților români și străini, serbare prezidată de M. S. Regele, înconjurat de întreaga familie regală și princiară.

Ținuta de gală.

Seara la ora 9 p. m. serată de gală la Teatrul Național.

Ținuta de gală.

IV. Miercuri 28 sept. ora 10 dimineața.

Desvălirea și inaugurarea statuiei lui Mihail Kogălniceanu.

Ținuta de ceremonie.

Seara la ora 10, bal oferit de comuna Iași, la care va participa întreaga familie regală și princiară.

V. Joi 29 sept. ora 10 dimineața.

Deschiderea solemnă a cursurilor universității.

Cuvântările ocazionale.

Ținuta de ceremonie.

Plecarea suveranilor a fost fixată pentru vineri 30 sept. ora 9 seara.

Joi 29 seara va avea loc o retragere cu torțe și mari focuri de artificii în grădina Copou.

În după amiaza zilelor de 27 și 28 sept. pe platonul dela Abator au loc alergări de cai, organizate de Jockey-Clubul din Iași cu premii în valoare de peste 30.000 lei.

Duminecă 25 sept. se deschide și expoziția viticolă, organizată de Societatea Podgorienilor din Iași, unde vor fi expuse produsele viilor din preajma Iașilor, struguri din noile vițe americane și vechi soiuri moldovenești, a căror cultură sistematică a dat rezultate uimitoare. Participă și expozați din alte județe ale țării. Se prevede un succes desăvârșit.

Și-au anunțat până acum sosirea la serbările universitare următorii profesori, reprezentanți ai universităților străine:

Berlin: prof. Valdayer.

Paris: profesorii de litere: Martoune și Roques.

Neapole: prof. Acarte Scarpa.

Praga: prof. Iarnick.

Breslau: prof. Friedmayer.

Viena: prof. Svoboda.

Goettingen: prof. Haceck.

Cernăuți: prof. Rector R. Saghin, Sextil Pușcariu, protopopul D. Dan. Siriteanu și Stefanelli.

Se mai așteaptă sosirea delegațiunilor și dela alte universități.

M. S. regele ca și la precedentă vizită ce a făcut în a doua capitală a țării la 1906 va fi salutat din partea țării Rusiei de către guvernatorul Basarabiei, însoțit de o delegațiune militară.

De data aceasta M. S. regele va fi salutat și din partea împăratului Austriei de o misiune militară compusă din generalul Karl Noster, colonel Ludovig Demar și căpitanul Aurel Maniu. Misiunea va veni în Iași duminică 25 sept. înainte de sosirea trenului regal.

Banchetul anunțat pentru 28 sept. a fost înlocuit cu un bal dat de Primăria Iași la Teatrul Național. După bal va urma supeu.

La serbarea de gală de marți, 27 septembrie dela Teatrul Național se va urma după următorul program:

Versuri ocazionale spuse de artistul State Dragomir.

Opere cântate de orchestra ministerului de instrucție.

Opere cântate de corul metropolitan din Iași.

„Ūrsita” piesă într'un act de T. Gavănescu, profesor de filozofie cântată ocazional de d. Mezeti prof. la conservatorul din Iași.

Doine și rapsodii românești de d. I. Burada.

Dupăcum am arătat și în corespondența trecută, desvălirea statuiei lui Cuza-Voda nu se va face cu prilejul acestor serbări, din pricină că statua nu se află încă așezată, deși au sosit toate piesele ce o alcătuiesc. Pe locul fixat pentru statuie în Piața Unirii s'a instalat un bazen și uimitoare jocuri de apă din conducta de Timișești.

Se va inaugura însă statuia lui M. Cogălniceanu așezată în fața universității, cu care ocaziune vor pronunța discursuri rectorul universității dr. G. Bogdan, A. D. Xenopol și un student. Societățile vor depune coroane.

Numai pe proprietarii mici

din suburbiul Aradului îi poate interesa că în str. Kasza Nr. 3 și 49 avem un depozit bogat de

țevi de beton

acomodate pentru canalizarea ce se află acum în curgere. Prețurile cele mai convenabile.

PEPOLI și ÉBERLEIN

intreprinzător de zidiri betonice.

Telefon Nr. 675.

Cu ocaziunea prezentării felicitărilor în ziua de 27 sept. la Teatrul Național, va rosti un important discurs academic M. S. regele. Se crede că cu această ocaziune va înființa și pe lângă universitatea de aici o „Fundatiune universitară” la fel cu cea din București.

V. T.

Deficit de milioane în gospodăria Coroanei. Din Viena se anunță, că în gospodăria M. Sale, la secția economică a biroului mareșalului suprem al Curței a fost descoperit un deficit de mai multe milioane coroane. Cu prilejul anchetei s'a constatat, că de mai mulți ani chestiile economice ale biroului mareșalului suprem al Curței au fost administrate fără buget și cu toate că în timpul din urmă s'a ordonat economisire generală, totuși în gospodăria Curței și acum se găsește o lipsă de mai multe milioane coroane. Administratorul gospodăriei, baronul Wetschtt, probabil, va fi dimis, iar suma care lipsește va trebui să o acopere din al său M. Sa.

Dizolvarea camerei? Ziarele „Budapesti Hirnap” și „Esti Ujság”, cari stau aproape de guvern, fac amintire despre dizolvarea camerei și despre alegeri noi. „Budapesti Hirnap” publică păreri mai multor politicieni anonimi, apoi face următoarele observări:

— Atmosfera politică e saturată de curente electrice și numai o scântee mai lipsește pentru ca materialul combustibil să explodeze. Intre astfel de împrejurări *abia se poate spera, că curentul electric să poată fi condus fără ca să explodeze.*

Însă până la ciocnirea finală se vor face mai multe încercări pentru asanarea situației.

Țara va lua cunoștință despre unele orientări publice referitoare la regulamentul . . . și la hotărîrea guvernului mai întâiu pe la jumătatea lui octombrie dela primul-ministru contele Khuen-Héderváry, apoi dela contele Ștefan Tisza. În 19 octombrie contele Șt. Tisza își va face darea de seamă în Arad și, să se știe, declarațiile pe cari le va face acolo, sunt deplin aprobate și sunt compuse în înțelegere cu primul-ministru Khuen-Héderváry.

Păreră noastră este, că sfârșitul luptei va fi dizolvarea camerei.

Decorarea sultanului de către regele Carol. M. Sa regele Carol a conferit sultanului marele cordon al ordinului „Carol” cu briliante. Insemnele vor fi înmânate de d. Mișu.

Decorarea sultanului de regele Carol, în actualele împrejurări, este viu comentată în cercurile politice și diplomatice.

Acest fapt dovedește relațiunile de bună prietenie ce voiește România să aibă cu imperiul otoman, asupra căruia azi a căzut nenorocirea unui războiu.

Bugetul austriac. Din Viena primim știrea, la începutul ședinței de azi a Reichsrathului ministrul de finanțe a prezintat bugetul pe anul 1910. După acesta preliminarul anului viitor face 2.916.865.273 cor., față de care acoperirea totală e de 2.916.990.344 cor., ceea ce înseamnă un rezultat pozitiv de 305.081 cor.

Complotul din Portugalia. Din prilejul aniversării proclamării republicei în Portugalia, se svonise din multe părți, că monarhiștii vor face cele mai mari eforturi întru reînființarea regatului. Guvernul republican, care aflase deja dinainte de activitatea societății monarhiste, a luat de cu vreme măsuri pentru nimicirea lor. S'au făcut numeroase arestări. În timpul din urmă s'a vorbit însă foarte mult de acțiunea unor monarhiști, cari petrec în Anglia și întrețin legături neîntrerupte cu membrii familiei domnitoare răsturnate. Despre aceștia se zicea, că vor năvăli în ziua aniversării de un an în Portugalia, răsturnând republica. Aniversarea a decurs, cum era și de așteptat, cu multe festivități. Cum au decurs însă, nu se știe nimic pozitiv.

Telegrame oficioase sosite la reprezentantul portughez din Viena vestesc, că serbările au decurs în cea mai mare ordine și că în întreaga țară e liniște perfectă. Față de aceste știri însă s'au răspândit și de acelea, cari vorbesc deja de ocuparea unui teritoriu însemnat de către monarhiști. Braganza și Chaves au fost ocupate. Unii dintre ofițeri cu simțeminte republicane au fost împușcați.

Monarhiștii au speranța ca în scurt timp să ocupe tot nordul Portugaliei. Intre resculați ar fi și doi fii ai lui Don Miguel pretendentul tronului.

Atentatul din camera austriacă. Făptuitorul criminalului act săvârșit ieri în camera austriacă este o calfă de măsar cu numele Nicolae Njegus, originar din Dalmația. După mărturisirea lui depusă înaintea poliției, a comis fapta fără premeditare, ci într'un moment de supremă indignare, ce a fost deșteptat înrânsul prin răsul ministrului de justiție, pe când vorbea deputatul socialist Adler. El a mers la ședința camerei în societatea unui prieten al său cu numele Paulin, care primise două bilete de intrare dela deputatul socialist Widholz. Cuvântarea lui Adler i-a plăcut foarte și observând răsul ministrului, pe când Adler vorbea mai însuflețit, s'a hotărît să săvârșească atentatul strigând: „Trăiască socialismul!” Paulin a negat orice complicitate, dar cu toate acestea a fost și dânsul arestat seara.

Partidul socialdemocrat respinge dela sine orice acuză de a fi pus la cale atentatul. Faptul, că atentatorul și tovarășul său au primit bilete de intrare prin mijlocirea unui deputat socialist, au deșteptat atât în membrii guvernului cât și în celelalte partide presupunerea, că socialdemocrații s'ar preta în timpul mai nou la acte de brutalitate din răzbunarea pentru evenimentele sângeroase dela demonstrația contra scumpetei traiului.

Însuș deputatul Adler, a cărui cuvântare agresivă la adresa guvernului a dat prilej la săvârșirea atentatului, a ținut să se lapede momentan de cărdășia cu masele desfrânate desaproband actele de terorizare față de oricine, nu numai față de guvern.

A urmat însă și prim-ministrul Gautsch la cuvânt, criticând cu mult curaj faptele din ședința de ieri. Declară, că guvernul nu se va lăsa înfricat și-și va ști datoria față de popor și patrie. Nu află vr'o legătură imediată între fapta lui Njegus și cuvântarea lui Adler, dar în acelaș timp constată că nu trebuie să se mire omul de astfel de fapte, când zi de zi se adresează poporului cele mai grosolane cuvinte la adresa guvernului și se agită împotriva lui.

Spre ilustrare citește mai multe părți dintr'un ziar, în care acelaș Adler scria cu o zi mai înainte, că poporul e amenințat să moară de foame, dar înainte de a muri de foame poporul își va răzbuna asupra dușmanului său.

Cuvântarea scurtă dar energică a prim-ministrului a tăiat adânc în socialiști și a nimicuit tot efectul cuvântării deputatului Adler. După baronul Gautsch iau cuvântul pe rând și reprezentanții celorlalte partide și toți dau expresie indignărei față de atentatul comis în cameră.

Ziarele maghiare văd în atentatul de ieri un semn pentru viitor, care va influența în mod esențial raportul dintre Ungaria și Austria. Le place să procească, că guvernul austriac va trebui să se ocupe cu toată seriozitatea cu problemele sociale și economice din Austria, cari pretind o sanare radicală, dacă nu vrea să se repețească fapte ca cele de ieri. Actual este în prezent pentru Austria înlăturarea crizei de carne și în genere cea provocată de scumpirea prea mare a alimentelor. Spre scopul acesta toate partidele au câte un proiect, dar singur cel al socialdemocrațiilor cuprinde măsuri cari ar putea desființa răul din rădăcină. Acest moment salvator este, că dânsii pretind separarea vamală cu Ungaria, care ar trebui înfăptuită la 1917. Cauza crizei actuale este legătura economică dintre cele două țări și Ungaria, care se ține strict de formele acestui contract, a provocat criza actuală. Natural, maghiarii se bucură de aceasta și exagerând trecerea și influența covârșitoare a socialiștilor la masele mari ale poporului, prevestesc cu siguranță în viitorul cel mai apropiat victoria principiilor socialiste și în legătură și a Ungariei față de Austria pe teren economic.

Războiul italo-turc

Turcii vor războiu. — Inarmările Rusiei. — Un schimb de înțepături. — Mobilizare în Grecia. — Cererea ofițerilor români. — Lupta navală dela Preveza. — Bulgaria și Turcia.

Turcii vor războiu.

Intr'un articol vehement ziarul „Tanin” spune, că interesul turcilor este să prelungească războiul, până ce italienii vor fi aduși la ruină.

Ziarele turcești publică scrisori dela numeroși patrioți, cari cer să fie admiși ca voluntari în lupta contra italienilor.

Triburile din Nan, Bitlis, Diarcekir și Erzemu declară, că sunt gata să furnizeze 150.000 de călăreți, pentru a înfrânge cerbicia ghiaurilor italieni.

Guvernul otoman anunță, că 30.000 de voluntari din Egipt și alți 20.000 din Tripolis s-au prezentat autorităților turcești pentru a fi înarmați și trimiși în luptă împotriva italienilor.

Panica la Salonic.

Autoritățile otomane au dat jos pajura italiană dela spitalul italian din Salonic și au ridicat în locul ei pajura turcă.

Știrile sosite la Salonic despre războiu produc mare panică în populația musulmană.

Din cauza aceasta autoritățile au luat măsuri ca știrile ce pătrund în public să fie cu totul limitate.

Hotărârile congresului junilor turci.

Din Salonic se anunță, că în ședința de mercuri seara a congresului junilor turci, după lungi debateri în privința războiului italo-turc, s'a decis să se lanseze un manifest către poporul musulman iar alt manifest către opinia publică a Europei.

Pentru redactarea manifestelor a fost aleasă o delegație din patru persoane: Bațaria român macedonean, fost membru în senatul otoman, Djavid Bey, Ismail Haco-Bey și Babah Zade.

Manifestele au fost date ieri publicității.

Haki pașa n'a fugit.

Svonul despre fuga fostului mare vizir Haki pașa nu-i întemeiat.

Dimpotrivă, el are intenția ca imediat ce se va întruni camera să ceară explicațiuni asupra procedurilor cari au provocat retragerea sa.

Inarmările Rusiei.

Ziarul „Tanin” află din sursă sigură, că Rusia a început mari pregătiri militare, mobilizând armata la granița ruso-turcă din Asia-mică.

Intre Austria și Italia.

Intre cele două aliate, între Austria și Italia, raporturile sunt foarte puțin cordiale.

Presa austriacă a spus zilele acestea multe adevăruri crude la adresa Italiei, iar pe ducele abruzzilor l'a numit bandit.

Guvernul italian a exprimat celui austriac profunda sa nemulțumire contra atitudinii presei vieneze, mai cu seamă contra acelei semioficioase, care insultă Italia și pe ducele abruzzilor.

Acum spiritele sunt mai liniștite pe ziua de azi, presa a mai scorbit tonul.

Mobilizare în Grecia.

O știre oficială din Ianina spune, că Grecia ar convoca rezerviștii de clasa I și II. Trupele sunt concentrate de-alungul coastei grecești între Arta și Malakatsch.

Trupele engleze la Creta.

Se afirmă, că Anglia va debarca trupe în Creta.

Măsuri militare în Serbia.

„Monitorul oficial” sârbesc publică ordinul de chemare în activitate a ofițerilor în rezervă.

În cercurile politice sârbești se afirmă, că această măsură este în legătură cu războiul italo-turc.

Cererea ofițerilor români.

Din Craiova se telegrafiază, mai mulți ofițeri din garnizoana de aci au făcut cerere șefilor de corpuri să li-se permită înrolarea în armata italiană spre a lupta în Tripolitania în contra Turciei.

Cererile au fost înaintate pe cale erarhică, ministrului de războiu, care însă se crede că nu le va admite.

Povestirea unui martor ocular.

În ziarul „Tribuna” din Roma, comandantul vaporului grecesc „Marte”, care a fost martor ocular la lupta navală dela Preveza, dă următoarele amănunte asupra acesteia:

— „Lupta a fost emoționant de tragică. Ghiulele tunurilor de pe vasele de războiu se încrucișau deasupra vaporului „Marte”.

„Un torpilor turc fu în curând în flacări.

„Două contra-torpiloare italienești s'au apropiat în momentul acela de mine. Comandantul unuia dintre contra-torpiloare m'a invitat să vin pe bordul vasului său, unde am fost primit cu entuziasm.

„Două vase turcești au fost distruse în luptă; două altele au scăpat neatinse”.

Turcia atacă o colonie italiană.

Din sursă bine informată se anunță că Poarta ar proiecta o invazie în Eritreia.

Fapt e că, la Marea Roșie Turcia e mult mai puternică de cât Italia, putând dispune acolo, în tot momentul, 50.000 oameni pe picior de războiu — furnizați de corpul 7 de armată din Damasc.

O asemenea acțiune ar pricinui mari neajunsuri Italiei, care s'ar vedea silită să mai lase din pretențiunile ei în Tripolitania.

Comandantul corpului expediționar din Yemen a și primit ordinul să ocupe posesiunea italiană Eritreia.

Președintele Statelor Unite pentru pace.

În Petersburg se știe că președintele Statelor-Unite, Taft, ar fi fost solicitat, să primească rolul de împăciuitoare între Italia și Turcia.

Asigurări amicale.

Poarta a primit o notă oficială din partea guvernului bulgar prin care e asigurată că Bulgaria nu vrea să se folosească de situațiunea în care se află acum Turcia.

Bulgaria va continua să aibă și de acum înainte pentru Turcia aceeași atitudine prietenească pe care a avut-o până azi.

A apărut:

„ȘTII ROMÂNEȘTE?”

de Ion Gorun.

Acest volum, foarte folositor tuturor, costă 1 cor. 35 fl. La comanda dela 5 exemplare în sus se va socoti numai 1 cor. de exemplar; librărilor se trimit și în comision. Cererile să se adreseze autorului, București, Str. Zece Mai, 3.

CORESPONDENȚE

DIN ANGLIA

CRONICA LONDREI

Diplomația și politica externă. — Caracteristica politică a ziarelor engleze.

Ziarul liberal „Daily News” din 14/27 sept. publică un articol de fond în care raportându-se la satisfăcătoarea tranșă dintre Franța și Germania în afacerea Marocului, discută problema diplomației și a politicii externe, dintr'un punct de vedere democratic. Prima lecție de învățat dela conflictul marocan este desigur puterea înspăimântătoare a conducătorilor unei mari puteri de a anihila printr'o singură lovitură ideile noastre generale și de a accepta cu mulțumire un mare rău spre a scăpa de un altul și mai rău. Se poate zice, că distrugerea independenței Marocului nu e un rău, și că lumea va fi mai bună prin înlocuirea unui guvern corupt și obscurantist printr'un altul înaintat și cinstit. Dar sfârșitul vieții unei națiuni este un lucru mare și lumea care-l privește cu nepăsare, încearcă o pierdere morală. Independența Marocului era garantată prin dreptul public al Europei și consfințită în tratate încheiate de marile puteri. Dispariția ei înseamnă nulitatea dreptului internațional și vanitatea neputincioasă a tratatelor. Sub pavăza dreptului internațional și a convențiilor dintre popoare stă nu numai independența Marocului, ci și a fiecărui stat. Măine-poimăne ori ce stat poate fi hrăpit prin forța altuia. Chiar acum exemplul Germaniei și Franței a inspirat Italia să desmembreze Turcia. Întreaga fabrică a societății omeniești a fost redusă la nestabilitate, pentru că legea și convențiunile internaționale au fost călcate în picioare.

Aceasta înseamnă înarmare și continuu pericol de războiu. Amenințarea neîncetată a războiului reduce fiecare popor la sclavie. După cum trimiteria lui Panther la Agadir a împiedecat de a ține la ideile generoase, tot astfel continuarea atmosferei de neliniște internațională împiedică fiecare popor de a-și controla propriile destine.

Când republica Romană era în pericol suspenda Constituția și numea un dictator. Tot astfel în mod automat, când aerul e plin de rumoare de războiu ambasadorii și cabinetele devin dictatori, reforme sociale, progresul intern, orice interes imediat al cetățenilor este împins înapoi.

În falimentul dreptului internațional sunt implicate popoarele europene, dând mai puțin ca independența Marocului sau integritatea Turciei. A restaura domnia dreptului internațional înseamnă a apăra libertatea internă a fiecărui popor.

Aceasta se poate realiza numai printr'un singur mijloc. „Politica externă este imorală pentru că este secretă și pentru că este condusă de o mână de oameni fără alt control. O spuză de diplomați de profesori pot ușor urma o politică smintită și perversă fără a-și da seamă de nebunia ei, pentru că ei sunt crescuți și umblă în regiunea abstracțiunilor fără viață și atât timp cât parlamentele renunță la dreptul lor de control și poporul rămâne ignorant, va fi posibil acestei grupe a înșela pașiunile populare și a conduce o emoțiune generoasă către un sfârșit josnic. Noțiunile cu toate greșelile lor nu pot cădea niciodată într'o dispoziție cinică ca diplomației. Ele socot totdeauna bine și generos și sunt totdeauna victimele ignoranței și a instinctelor lor generoase. Aceasta ne învață criza Marocului.

Singurul drum sigur este de a distruge puterea, azi de fapt absolută a cancelariilor și diplomaților.

Aceasta se poate face supunându-le unui control dublu—controlul parlamentului și opiniei publice luminate.

Ziarul liberal are toată dreptatea. Noi subliniem punctul lui de vedere, pentru că și în parlamentul din România, politica externă este aproape exclusă din debateri pe același motiv, că afacerile de stat trebuiesc ținute secret...

Spre a nu exagera valoarea articolului discutat, trebuie să însemnăm aici, că ziarul „Daily News” nu este oficiosul guvernului. Aceasta s'a afirmat în numărul ultim al „Vieții românești” dela Iași, într'un articol asupra grevei lucrătorilor dela căile ferate.

Caracteristica ziaristicii engleze este, că nu reprezintă în mod oficial nici unul din partidele

de guvern. Sunt ziare liberale, conservatoare, socialiste, dar nici unul nu e oficiosul unuia dintre partide.

Ele reprezintă curente de idei politice, după cum acestea sunt libere de orice oficialitate, tot astfel și ziarele n'au sceptorul oficialității. Aceasta nu înseamnă, că nu sunt ziare, cari să nu sprijine guvernul, ci că sprijinul lor este liber. Ba chiar ziarul „Daily News”, fiind foarte înaintat, fără a fi socialist, a atacat guvernul în primele zile ale grevei și la apărut cu aceeași ardoare în ultimile zile, când s'a dat de partea muncitorimei, ba fiind și articolul, despre care a fost vorba în rândurile de mai sus, nu reprezintă oficial punctul de vedere al guvernului liberal, ci numai acel al unui curent în sânul lui.

V. Britanicus.

DIN ȚARĂ

DIN CLUJ

Seara de cunoștință a tinerimii universitare române din Cluj. — Societatea literară.

În seara de 3 octombrie și-a ținut tinerimea română universitară din Cluj, obișnuita întrunire de cunoștință în hotelul Biazini.

Intrunirea aceasta a avut pentru tinerime însemnătatea unei serbări studențești, căci cu această ocazie vechii și noii universitari s'au înfrățit mai intens pentru aceleași datorii.

Ca de obicei și de astădată au fost invitați intelectualii noștri din Cluj, — dar foarte puțini ne-au ascultat glasul de chemare, — abia s'au prezentat persoanele, cari iau parte la toate manifestările noastre: d. adv. dr. Morariu, adv. dr. Isac, adv. dr. Pordea, dr. Basiota, medic, d. Roșescu, protopop, d. Drăgan, doamna Ranta și încă câțiva.

S'a remarcat lipsa d-lui dr. Elie Dăianu și dr. Frâncu, cari de câțiva ani au crezut de bine să fie absolut pasivi față de toate pornirile și acțiunile tinerimii universitare, deși înaintea opiniei publice le place a se anunța de sprijinitorii și luptătorii binelui tinerimii.

Festivitatea a decurs în cadrul obișnuit și tradițional.

După vechiul obicei în numele universitarilor mai bătrâni, pe cei nou veniți („balici” C.) îi salută domnul Octavian Russu, arătând în câteva cuvinte directiva, ce trebuc s'o apuce tânărul român, care vine la studiu la universitate, arătând și rolul tânărului român în viața culturală a neamului nostru.

Iar în numele celor nou veniți a vorbit tânărul Goia.

Au urmat apoi cântările noastre, doine admirabile și cântece de veselie ridicând sufletele tuturor în sferile senine ale simțirii poetice, în lumea sănătoasă de train și cugetare a muncitorilor holdelor noastre.

Ca la orice adunare românească să încep toastele însuflețite și chilometrice dar aici în Cluj cu coloritul obișnuit.

Tot ce s'a spus în seara aceea s'a mai auzit de cel puțin 10 ani la orice întrunire studențească. Să ne organizăm, să muncim, să apelăm la obștea românească — decând se tot face și suntem tot la început.

Toți constată discompunerea organismului societății române din Cluj.

Oratorii tinerimii — ca și în anii trecuți imploră sprijinul inteligenței române din loc, fără a-și da seamă îndeajuns, de povăța trecutului apropiat, că cu politica de grații nu mai poți ajunge de parte, deoarece, orice lucrare temeinică cu menire statornică trebuc să plece din lipsele, din idealul și rostul tinerimii. „Prin noi înșine” să fie deviza tinerimii.

Nu înțeleg cum de s'a putut repeta o greșală, care trebuc îndreptată dela început, anume un tânăr a numit elementul românesc din Cluj de „colonie” ca și când numărul ar face 100 de oameni când e știut, că ne aflăm în număr de 8 mii.

Vor fi colonii române în Viena și Paris, dar nu în Cluj, în mijlocul românizmului, unde neamul nostru are rădăcini adânci de viață nutrită prin munca și aspirațiunile noastre naționale.

Ideia formării unei societăți literare a universitarilor români se apropie de realizarea atât de mult dorită. Astăzi statutele se află la minister, aprobarea lor se așteaptă din zi în zi.

Coresp.

Lista manualelor școlare

pentru școlile populare, aprobate de înaltul minister, de ven. cons. aradan, oradan și caransebeșan.

1. — Dr. Petru Barbu, Istorie religioase morale. I-a carte de religie pentru școlile populare, aprob. de autoritățile bisericești ed. III. 1905	—30	22. Gramatică și cetirea maghiară p. școlile elementare cu limba de prop. rom. de Szabó-Dirle. Partea II-a, aprob. de minister sub Nr. 99941/1909	—60	34. Curs practic de aritmetică p. clasele 2, 3 și 4 ale școlii primare, ed. VII. reapr. cu rezoluția min. Nr. 13171/1911 ven. consistor oradan Nr. 2067/1906 și cel caransebeșan Nr. 3567/1907	—60
2. — Istorie biblice II-a carte de religie p. școl. pop. aprobat de autoritățile bisericești, ediția X. 1911	—80	Manuale școlare de Iuliu Vuia
Invățător-director școlar.
Aprobate de înaltul minister, de ven. consistor aradan, oradan și caransebeșan.		35. Curs practic de Aritmetică și Geometrie p. clasele 5 și 6, reaprobat cu rezoluția min. Nr. 13171/1911 și a ven. cons. oradan Nr. 2067/1906 și cel caransebeșan Nr. 3568/1907	—86
3. — Istorie bisericești. III-a carte de religie, apr. de autoritățile bisericești, ed. VII. 1910	—30	23. Abecedar ilustrat p. clasa primă după metoda cuvintelor normale, ed. VII-a apr. cu rezoluția ministerială Nr. 15591/1911, Ven. cons. caransebeșan Nr. 2052/1907, oradan Nr. 2057/1907	—40	36. Curs practic de fizică și chimie pentru cursul primar, ed. III., apr. cu rezoluția minist. Nr. 13111/1911, Ven. Cons. aradan Nr. 3491/1911, oradan Nr. 877/1907	—50
4. Catechizm. IV-a carte de rel. apr. de autoritățile bisericești, ed. VII. 1910	—40	24. Abecedar p. clasa primă a școlii primare după metoda sunetelor vii a lui Gabel, ed. V., cu rezoluția minist. Nr. 15591/1911 și a Ven. Cons. oradan sub Nr. 2067/1906	—40	31. Curs practic de Economie rațională p. școlile primare apr. cu rezoluția min. Nr. 30049/1908, Ven. Cons. aradan Nr. 5243/1906, oradan Nr. 2067/1906 și cel caransebeșan Nr. 1187/1907	—58
5. — Nicolae Crișmariu, Istorie biblice p. elevii școlilor elementare, aprob. de Ven. Consistor. Ed. II. cu 20 il. în text 1910	—45	25. Instrucțiunea metodei sunetelor vii a lui I. Gabel ed. II.	—80	38. Invățământ practic din istoria naturală p. școlile pop. ed. III., apr. de min. sub Nr. 2384/1904 ven. cons. oradan Nr. 2067/1906 și cel caransebeșan Nr. 955/1906	—60
6. Istorie bisericești p. clasa V. VI. elementară, aprobat de Ven. Consistor din Arad	—40	26. Carte de cetire pentru clasa a II-a a școlii primare, ediția IV. cu rezoluția min. Nr. 15591/1911 și a Ven. Consistor oradan Nr. 2067/1906	—86	39. Carte de învățatură pentru școlile de repetiție economică, ultimii ani ai școlii populare cu rezol. ministerială Nr. 4140/1908, a Ven. Cons. aradan Nr. 1988/1904, a celui oradan Nr. 887/903	1-50
7. — Catechism p. elevii școlilor elem. apr. de Ven. Consistor	—40	27. Carte de cetire p. clasele 3 și 4 ale școlii primare, ed. V. cu rezoluția min. Nr. 51994/1908 și a Ven. Consistor oradan Nr. 3067/1906	—50	40. Istoria naturală cu referință la Higienea pentru școlile primare de I. Tuduescu ediția IX.	—40
8. — D. Vouiga, Istorie biblice, Carte de religie p. școlile populare. Ed. II. cu 40 ilustrațiuni	—50	28. Carte de cetire p. clasele 5 și 6 ale școlii pop., ed. III. cu rezoluția min. Nr. 51049/1908 și a Ven. Consistor aradan Nr. 8990/1911 și oradan Nr. 2067/1906	—60	41. Rugăciunile școlilor și Cântări bisericești pentru școlile populare române alese și întocmite de Nicolae Ștef, ed. a V-a	—50
9. Petru Popa, Istorie biblice din testamentul vechiu și nou. Carte de religie pentru clasa III. și IV. cu 20 il.	—45	29. Curs practic p. învățarea limbii maghiare p. clasele 1, 2 și 3 a școlii primare cu limba de propunere rom. ed. IV., apr. cu rezoluția minist. Nr. 43830/1910 și a Ven. Consistor aradan Nr. 2241/1911, oradan Nr. 2079/1910 și cel caransebeșan Nr. 5345/1910, partea I.	—50	41. Liturgica bisericești gr.-or. române, prețul	—70
10. Abecedar, prima carte de cetire p. elevii clasei I. de Iosif Moldovan și soții. Ediția VIII. 1910, apr. de minister și Ven. Consistor din Arad și Caransebeș	—40	30. Curs practic p. învățarea limbii magh. p. clasele 4, 5 și 6 a școlii primare cu limba de prop. română, ed. IV., apr. cu rezoluția min. Nr. 43830/1910 și a Ven. Cons. aradan Nr. 2841/1911, oradan Nr. 2079/1910 și cel caransebeșan Nr. 5541/1910, part. II.	—50	Caete (libele, scrisori) pentru caligrafia rom., maghiară sau pentru dictando și comput a 8 foi 100 bucăți	1-40
11. A doua carte de cetire p. elevii școlii pop. de Iosif Moldovan și soții, ed. VI. 1910 apr. de minister	—40	31. Curs practic de limba română p. clasele 3, 4, 5 și 6 ale școlii primare ed. VII. apr. cu rezoluția minist. Nr. 51049/1908, Ven. Consistor aradan Nr. 2475/1911, oradan Nr. 2067/196 și cel caransebeșan Nr. 7287/1909	—60	Caete pentru desemn cu puncte depărtate de 1 cm. sau curat albe 100 bucăți	5—
12. A treia carte de cetire p. elevii școlii pop. de Iosif Moldovan și soții, ed. III. 1910, apr. de minister sub Nr. 25960/1910	—50	32. Curs practic de Istoria Ungariei p. cursul primar, ed. VI., îndreptată apr. cu rezoluția min. Nr. 96050/1910 în mod definitiv pentru școlile cu limba de propunere română, de ven. consistor oradan Nr. 2067/1906 și cel caransebeșan Nr. 3569/1907	—40	Caete pentru desemn punctate și cu modele Nr. 1, 2, 3, 4 și 5, bucată a	—08
13. A patra carte de cetire p. elevii școlii pop. de Iosif Moldovan și soții ed. II., apr. de minister sub Nr. 103233/1910	—60	33. Elemente de Geografie și Constituțiune p. clasele 3, 4, 5 și 6 ale școlilor primare cu născose ilustrațiuni. Ediția VI., apr. cu rezoluția ministerială Nr. 108632/1908 și a ven. cons. oradan Nr. 2067/1906 și cel caransebeșan Nr. 7289/1909	—60	Ceruze (creoane) de calitate extrafină duzina (12 bucăți) a 14, 18, 24, 36, 40, 60 și 90 fileri.	
14. Carte de cetire pentru clasele V. și VI. ale școlii populare de Iosif Moldovan și soții, ed. II. apr. de minister sub Nr. 103233/1910	1—			Condeie (penițe) de aluminiu în cutii a 1 gross (144 bucăți) a —90, 1-40, 1-60, 2 și 2-40.	
15. Limba maghiară. Manual p. elevii claselor I., II. și III. a școlilor pop. rom. de Iosif Moldovan și Iuliu Groșorean. Ed. III-a apr. de min. sub Nr. 95525/1910	—50			Cerneală neagră sau antracen, fabrica cea mai bună, litru în borcan de pământ 1-80.	
16. Limba maghiară, a doua carte de cetire p. școlile pop. române de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan, apr. de min. sub Nr. 105846/1908	—50			Praf pentru cerneală în cutii a 24 și 50 fil.	
17. Gramatica română p. școlile pop. de Iuliu Groșorean, ed. II. apr. de Ven. Consistor Aradan sub Nr. 1202/1911	—40			Tablițe de piatră în rame de lemn I-a calitate, duzina (12 bucăți) Nr. 2 cor. 2-30, Nr. 3 cor. 3' Nr. 4 cor. 3.66.	
18. Curs practic de istoria literaturii rom. de Iosif Stanca	—40			Ceruze de piatră (stile) învălite în hârtie și ascuțite, în cutii a 100 bucăți 66 fil.	
19. Exerciții intuitive elaborate pe baza noului plan de învățământ de Ioan Vancu apr. de Ven. Consistor din Arad	—50			Gumi de șters, duzina (12 buc.) a 20, 30 și 60 fil.	
20. Geografia Ungariei p. școlile pop. de Iosif Stanca, aprob. de Ven. Consistor Aradan	—30			Tocuri (coada, cotoare) pentru condeie, duzina (12 buc.) a 12, 18, 40 fil. și 1 cor.	
21. Gramatică și Cetirea maghiară p. școlile elementare cu limba de propunere română de Szabó-Dirle. Partea I-a apr. de minister sub Nr. 99941/1909	—50			Bureți pentru tabla școlii a —60, —80, 1—, 1-20 bucată.	
				Bureți pentru copii 100 bucăți cor. 1-60.; mai fine a 10, 12, 20 fileri bucată.	
				Cretă albă pentru tablă, fină în cutii, 1 kilogram 60 fileri.	
				Cretă albă preparată în cutii, duzina 40 fileri.	

Să afle de vânzare la **Librăria diecezană din Arad, strada Deák-Ferencz Nr. 33—34.**

Un student de cl. VIII. gim.

din cauza sărăciei, nefiind în stare, a-și continua studiul, caută un astfel de fruntaș român, care l-ar învăța, atât clasa a VIII. cât și Teologia ori Medicina. Numai oferte serioase să se trimită la „Redacție“.

Un candidat de avocat

cu ceva praxă află aplicare momentană în cancelaria subscrișului

Dr. Ioan P. Oltean,
advocat.
Lăpuș (Magyarlăpos)
(Sz.-Doboka-m.).

Dela 10 coroane în sus.

Se poate procura dela „Asociația călcianarilor“ din Arad, Piața libertății Nr. 15, precum și la magazinele filiale din Cermieu și Piski: ghete pentru bărbați și șirete (panglici) din piele de box.

IUSTIN OLARIU,
director.

Ziffer Sándor

întreprindere de mașini de scris
ARAD, str. Forray, palatul contelui Hunyady

Unicul vânzător al mașinilor
:: cu renume universal ::

Underwood Vizible,

se pot scrie deodată 15—20
exemplare; soliditatea lor e
neîntrecută; provăzute cu li-
tere românești după plac, se
pot primi pentru probă și re-
comandare fără nici o taxă.

Erimesc și pentru jurul Aradului întocmirea
mașinilor în cursul anului întreg și sub în-
grijirea mea de specialist, mașinile vor func-
ționa regulat. Curs permanent pentru steno-
grafie, contabilitate și la mașini de scris. Mare
magazin de aparținente de prima calitate.

Andrássy Gábor mäsar

— Arad, str. Kasza Nr. 45. —

Aduc la cunoștința on. public, că în str. Kasza Nr. 45 am deschis atelier de mäsarit. Primesc totfelul de lucrări pentru zidiri și mobile în bransa mea, executându-le prompt și conștiințios. Comandele din provincie le execut prompt. Rugând binevoitorul sprijin al on. public, român

Cu toată stima:

Andrássy Gábor,
mäsar de mobilă și zidiri.

FABRICA DE SPĂLAT CU ABURI ȘI CURĂȚIRE CHEMICĂ

„VICTORIA“

TEMESVÁR, JÓZSEFVÁROS, Bégabalsör-ut. 42.

Aranjată cu mașinăriile cele mai moderne cu putere electrică, spală, calcă, curăță albituri și haine bărbătești și de dame, și totfelul de lingerie cu prețuri moderate. La suma de peste 10 cor. pachetul se trimite francat. Filiale în Timișoara-Gyárvaros, Kosuth-tér 6. Erzsébet-város: la Fischer G. Ferencz-város: Sebestia-utca 7. Belváros: în casa lui dr. Lingruen.

Cumpăr sau dau în schimb pentru alte obiecte
recipise de amanet,
aur, argint zdrobit și bijuterii

Deutsch Izidor,

orologier și bijutier.

ARAD, str. Weitzer János,
(Palatul minorităților).

Magazinul de oroloage și bijuterii cel mai mare din Arad. Cea mai ieftină sursă de cumpărat. Telefon 438.

Birou de informații!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate. La aviz aștept la gară.

L. Olariu, Budapest, Lajos-u. 141. III.19.

În atențiunea celor ce se mută.

Instalații de lumină electrică împreună cu becuri, execută și furnizează prompt sub cele mai favorabile condiții de plătire.

Cine dorește un fonograf bun?

Să se adreseze cu toată încrederea subscrișului și va fi pe deplin satisfăcut. Cereți catalog.

Biciclete de strap și de sport poți căpăta cu prețurile cele mai moderate dela firma

KOCH DANIEL

întreprindere de instalare a sonerilor și telefonului precum și montarea bicicletelor.

ARAD, str. Deák-Ferencz Nr. 42.

Mare Isvor de cumpărat ieftin

KOPETKÓ KÁROLY junior

PRĂVĂLIE DE MODĂ.

ARAD, STRADA WEITZER-JÁNOS.
(Palatul minorităților).

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 477.

Cu ocazia timpului de toamnă și iarnă, recomand costumele cele mai bune de stofe duble, eafitea pentru haine, flanele franceze de lână, mătăsuri pentru bluse, muselină și escharpată de mătase pentru teatru precum și cele mai moderne mărfuri de blănării. Mare magazin de fabricații din patrie. Pânzături și servitii de masă, precum și albituri pentru bărbați. La cumpărări în bani gata 5% rabat.

Serviciu prompt.

A apărut:

Advocatul poporal.

Indreptar pentru poporul român

de
Dr. Dionisie Moldovan, avocat în Sibiu.

— Ediția a doua. — 384 pagini 8°. —

Prețul broș. Cor. 2.50, legat în pânză Cor. 3.50 plus 20 fil. porto.

De vânzare la toate librăriile din țară precum și la editura W. Krafft în Sibiu.

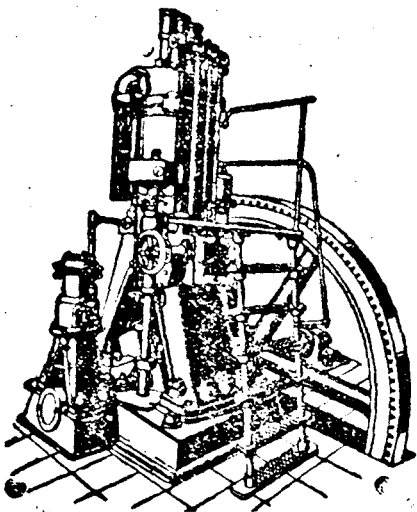
Tobuze pentru țigarete
de fabrica

Bardou

care sunt mai bune și mai
plăcute, — se capătă la:

Librăria FRĂȚII ROTH

Arad, Andrássy-tér. Vis-à-vis de Monumentul-sfânt.

Execuție modernă, solidă,
și reală de prima clasă,
serviciu prompt și prețuri
moderate.

Multe patente proprii.

380 lucrători și oficanți.
Premiat la expoziția din
București 1906 cu Grand
Prix, cea mai înaltă dis-
tincție și medalie de aur.
La expoziția regnicolară
din Cincibiseriei 1907 cu
medalie de aur, la ex-
poziția din Sepsiszent-
györgy cu medalie de aur.

Două fabrici proprii.

Frații Schiel

fabrică de mașini, stabiliment pentru edificare de mori,
turnătorie de fier.

B r a ș o v .

Cea mai mare fabrică de fier din Ardeal efectuește:
stabilimente de turbine, motoare și locomotive
de ulei brut „Coroana“, mori mânate cu motor
și apă, stabilimente electrice, stabilimente de tran-
smisiune, mașini de sămănat, pieptene de lână.

Cele mai fine

Teiuri și Rumuri

mai ieftine și mai bune
se pot procura dela

VOJTEK ȘI WEISZ

droguerie și parfumerie

in

ARAD, Andrassy-tér.

Comandele prin poștă se execută
cu cea mai mare promptitudine.

La administrația ziarului

„Românul“

se primesc anunțuri cu pre-

țurile cele mai moderate

Cel mai bun și mai încrezut mijloc de
curățirea și nobilitarea feței, care se deo-
sebește de toate mijlocele cunoscute până
acum este

Serail crema a lui Rozsnyay.

Cultivă și înmoaie pielea feței, efectul ei
tineresc împrumută feței o finețe de catifea,
îndepărtează pistrii și alunițele, netezește
încrêțiturile.

Prețul unui tub 1 cor.

Pudră Serail a lui Rozsnyay.

Se pregătește în culoare albă, roză, crem,
ca toate produsele mele de Serail, constă din
substanțe nevătămătoare. E foarte plăcută
doamnelor pentru însușirea ei de a as-
cunde scăderile.

O cutie 1 cor. 20 fil.

Săpun Serail a lui Rozsnyay.

Cu miros plăcut și durabil, înmoaie pielea.

O bucătă 70 fileri.

Pe poștă le trimite:

farmacia **R o z s n y a y**
Arad, Szabadság-tér.

Comande din provincă să efectueșc încă în aceeași zi.